

Oponentský posudek magisterské práce

Jana Kausková:

Struktura pravěkého osídlení na horním toku Černého potoka

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou
Praha 2009

Jana Kausková předložila magisterskou práci, která je zaměřena na vyhodnocení struktury a vývoje pravěkého osídlení mikroregionu v povodí toku Černého potoka, který přítokem Radbuzy. Jde o oblast, která je autorce detailně známa a v níž delší dobu působí. Jak uvádí, jde o oblast na okraji sídelní oikumeny, které byla až na výjimky věnována pozornost jen okrajově. Práce je doplněna bohatou fotografickou dokumentací, mapami sledovaného území, fotografiemi nálezů stejně jako tabulkami s kresbami nálezů zejména z katastrálního území Ohnišťovic, na který se autorka zaměřila detailně.

Méně příznivé pro pravěké osídlení jsou jak přírodní, tak geologické podmínky, které by měly na základě dosavadních předpokladů determinovat rozsah a hustotu osídlení. Kyselé půdní prostředí pak výrazně značně ovlivňují stav střepového materiálu, především ze starších období. U pramenů Černého potoka je oblast přirozeně vymezena pohraničními horami Českého lesa. V této souvislosti se autorka dosti podrobně zabývá otázkou možných a využívaných přechodů přes toto pohoří a otázkou kulturních kontaktů s bavorským Podunajím, jak ukazuje v dalších částech své práce.

Zajímavým exkurzem je kapitola o možných omylech při povrchových sběrech štípané industrie, která se může opakovat i v jiných částech jihozápadních Čech, kde probíhá těžba a zpracování kaolinu.

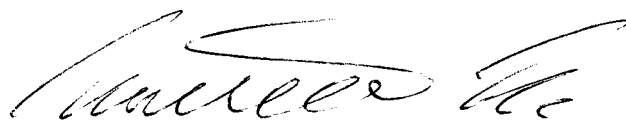
V předložené práci se autorce podařilo shromáždit veškeré dostupné informace o archeologických výzkumech, lokalitách a nálezech z archivů nálezových zpráv jak Archeologického ústavu v Praze, tak Západočeského muzea v Plzni. Tyto prameny jsou pak významně doplněny vlastními povrchovými sběry, které významně rozšířily a doplnily pramennou základnu především z katastrálního území Ohnišťovic. Je třeba zde vyzvednout několikaletý intenzivní povrchový průzkum, protože jenom ten mohl vést k získání tak detailních archeologických pramenů, na kterých je postaveno závěrečné vyhodnocení struktury osídlení. Účelné se v rámci povrchových sběrů jeví rozdělení jednotlivých sídelních areálů na „polygony“, které při vyhodnocení jednotlivých lokalit naznačují různou intenzitu osídlení i posuny jednotlivých sídlišť u polykulturních lokalit. Jana Kausková si je ve své práci plně vědoma malé výpovědní hodnoty souborů nálezů získaných sběrem, zvláště pokud je keramika v důsledku uložení v kyselých půdách značně poškozená. Je si vědoma, že i omezených možnostech aplikace výsledků své práce na jiné mikroregiony a jinými přírodními a půdními podmínkami.

Na detailně sledovaném území Ohnišťovic se podařilo povrchovými sběry zkoumat 14 lokalit. Osídlení z období paleolitu zatím není průkazné, na jedné lokalitě je doloženo osídlení v neolitu, výrazně pak narůstá osídlení v době bronzové. Z konce starší a počátku střední doby bronzové jsou na katastru doloženy 3 lokality, z mladší doby bronzové 7 lokalit, z pozdní doby bronzové 3 sídliště a z pozdní doby halštatské čtyři lokality. Bohužel jde v rámci Domažlicka prozatím o práci ojedinělou, takže není možné provést srovnání s jinými mikroregiony.

Pouze povrchovými sběry autorka prokázala, že často uváděný nehostinný pohraniční pás v podhůří Českého lesa, byl poměrně hustě osídlen skoro po celý pravěk. Aplikace výsledků detailního vyhodnocení sledovaného horního toku Černého potoka na jiné mikroregiony by ukázala poměrně hustě osídlený prostor příhraniční oblasti srovnatelný s vnitrozemím.

Tento závěr vidím jako největším přínosem předložené práce Jany Kauskové, která splňuje všechny podmínky magisterské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Plzni 9.9. 2009

Mgr. Milan Metlička